

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ПРЯКИЯ

Брой 23 • год. ХСII • 5 декември 2012 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ДАРЯВАТ НОВА КАМБАНА НА ХРАМА „СВ.СВ.КОНСТАНТИН И ЕЛЕНА“ В ОДРИН

Родолюбивата инициатива тръгва от Хасково

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Дарителска кампания за поставяне на нова камбана в българската църква „Св. Св. Константин и Елена“ в Одрин започна Отечественият съюз. Инициативата е на хасковската структура, каза Маргарита Минчева, председател на областната организация.

Поводът за родолюбивата идея е 100 годишнината на славната Одринска епопея и наскоро навършилата се 70-годишнина на Отечествения съюз. Всички формалности по реализиране на идеята са уточнени със Св.Синод, Дирекцията по вероизповеданията към Министерския съвет, Министерството на външните работи, Генералното консулство на България в Одрин.

Сдружението с нестопанска цел „Отечествен съюз“, приемник на някогашния Отечествов фронт, е пунало картини със снимка на храма, които вече се разпространяват в цялата страна срещу 10 лв. Очаква се в кампанията да се включат с дарения институции, организации, фирми, тракийски дружества.

Камбаната ще излее специализира фирма в Пловдив. Майсторите ще настроят нейния звън в синхрон с други-

те четири камбани на обновения одрински храм.

Мястото на новата камбана ще бъде определено от специалисти от турската фирма, работила и изпълнила проекта за реставриране на църквата през 2008 г. Там вече са готови с вариантите за монтиране на новия християнски символ.

Тракийци добре знаят църквата „Св. св. Константин и Елена“, едно от най-тачените от тях български места в Одрин. Построена през 1869 г. за по-малко от седем месеца, тя е ярка илюстрация на православната архитектура от онова време. Издигната е със средства на българската общност в града и е била средище за духовния живот на православните в този край

на Османската империя. След Балканската война сградата е била изоставена, а по-късно разграбена и опожарена.

През 2008 г. църквата беше изцяло възстановена в автентичния си вид по стари снимки и документи. Средствата за реставрацията отделиха българската държава, общини, тракийските дружества и много граждани. В подготовката и провеждането на тържествената церемония по освещаването активно участие взе Съюзът на тракийските дружества в България.

През 2010 г. в двора на църквата бе открит паметник на Антим I, пръв екзарх на самостоятелната Българска екзархия.

Предвижда се освещава-

нето на новата камбана да стане на Кръстовден догодина с подобаващо тържество в присъствието на множество българи. Тогава се навършват 5 години от откриването на възстановения храм „Св. Св. Константин и Елена“.

СТДБ приветства тази инициатива, тъй като от години наред е поел свой патронаж над запазването на българското историческо наследство и духовно присъствие на територията на бившата Османска империя в пределите на днешна Турция. В този дух са инициативите на СТДБ да възстановява български православен храм в Лозенград и да открие музей „Тракия“ в сградата на Метеха в Истанбул.

Любомир Шопов

**ПРОУЧВАМЕ
ТУРСКИТЕ
ЗАКОНИ ЗА
ИМОТИТЕ**

На стр. 3

Потомците на тракийските бежанци, а и всички родолюбиви българи са разочаровани от досегашното поведение на премиера Бойко Борисов и на външния министър Николай Младенов, които при многото си срещи с турски държавници и политици не повдигнаха нито веднъж въпроса за неизпълнените договорни задължения на Турция да обезщети българите от Източна Тракия и Мала Азия. Сякаш справедливостта към потомците на тракийски бежанци не е национална

и претенции за компенсации. Може би пък се е почувствал поласкан от топовните салюти в двореца Чанкая в Анкара или се е прехласнал от „Хубава си, моя горо“ и „Облаче ле бяло“, изпети в негова чест.

В Турция президентът бе в познатото ни амплуа на технократ. Главното като че ли беше да даде рамо на бъдеща газова връзка, сиреч търси чрез интерконектора да постигне истинска диверсификация за България, което означава да ограничи енергийната зависимост от Русия. Но да беше се поучил

И президентът не ни защити!

кауза, а някаква прищявка на ограбените и прогонените от земите си наши сънародници – жертва на държавен турски геноцид. И хич не ги е еня, че смесената комисия по нерешените проблеми между двете страни не се е събирала от години. Затова очакваме държавният глава в Анкара да намери мъжество и да настоява да се спре умишлено протакане във времето на тракийския проблем от страна на Турция и комисията да се раздвижи. Но президентът не е обелил зъб за справедливите тракийски искания. Ако беше го сторил, дори с половин уста, медиите щяха да гръмнат и да го поздравят за националното му достойнство, както когато се изказа за външната ни политика с Република Македония. Може би се е вслушал в гласа на турския посланик у нас Исмаил Арамаз, който в интервю преди посещението представи коварната турска позиция: двете страни още през 1925-а доброволно са се съгласили да се откажат от всякакви взаимни имуществени искове

• Тодор Корув

поне малко от турските си партньори как се защитават национални интереси. Така и не стана ясно дали южната ни съседка окончателно се е отказала от енергийния си проект АЕЦ или ТЕЦ в Инеада. А Ердоган просто настоя да построим язовир на река Тунджа, чиито води заливали плодородните земи на Тракия. Същата Тракия, от която бяха прогонени стотици хиляди българи. Догодина ще се навършат сто години от погрома и обезбългаряването на Тракия. Може би за нашите държавници това да е подробност от пейзажа!

ОБВИНЕНИТЕ ИМАМИ ПРИЗОВАВАЛИ КЪМ ДЖИХАД

Процесът срещу имамите в Пазарджик, обвинени в проповядване на радикален ислям, остава във фокуса на общественото мнение. Той продължи миналата седмица с изслушването на т.нар. тайни свидетели. Трима от анонимните разкази как подсъдимите имамы са финансирани от Саудитска Арабия за разпространението на салафитските идеи сред мюсюлманите у нас. Според единият от тях имамът Ахмед Муса Ахмед проповядвал смърт за християни и евреи и дори имал наказателна бригада, която наказвала всеки, който не спазва салафизма в ромската

махала на Пазарджик. Освен това свидетелите разказаха, че част от обвиняемите са проповядвали идеи за обявяване на джихад (свещена война) и халифат (държавата на всички мюсюлмани).

В същото време в съдебната зала един от обвиняемите имамы - Али Ходжа, заяви, че процесът срещу тях е базиран на клевети и ще разедини хората.

Според един от свидетелите обаче след проповедите на Ахмед Ахмед е настъпила

промяна във външния вид на жените. Те се забулват, не общуват с останалите, обясни свидетелят, цитиран от агенция „Фокус“. Според него тази промяна е най-очевидна през последните две години. Той е присъствал на проповеди на Ахмед Ахмед и на погребален ритуал, извършван от подсъдимия, на който Ахмед е казал, че християните и юдеите ще отидат в ада.

Свидетелят твърди, че Ахмед Ахмед ползвал не само джамията, но и кафенето в

квартала за своите проповеди. Тайният свидетел посочи, че Ахмед е направил изявление: „поклон пред тези, които режат глави за вярата си“ на сватба на сина на жител на квартала – Селим Селим. Свидетелят добави, че Ахмед е проповядвал още, че който умре за вярата си, е герой.

Вторият таен свидетел обясни, че от много години в България се изповядва традиционния ислям, но в последните години хора, завършили обучението си в арабските

страни, са започнали разпространението в страната на различен ислям.

Той посочи, че е бил на проведено от тях събрание, в което те са агитирали да се гласува само за мюсюлмани.

Според свидетеля парите за обвинените имамы пристигали от Саудитска Арабия по време на хаджилък. Те са давани на главния мюфтия, който ги разпределял. В религиозното училище в Рудозем, според свидетеля, са обучавани младежи салафити, които освен

да проповядват, са учени и да се бият – тренирали различни бойни изкуства. Тайният свидетел твърди, че обикновените мюсюлмани се страхували от тях.

Според свидетеля Ахмед е духовният водач в ромския квартал „Изток“ в Пазарджик, като първоначално е имал малко привърженици, но след това те станали повече. Ахмед проповядвал, че така ще стане и в Пловдив, заяви още тайният свидетел. Процесът продължава.

Тракия в българската национална идентичност

ГЕН. АНГЕЛ МАРИН

Три крупни исторически събития по нашите земи са с особена значимост за формирането на българската национална идентичност, в които Тракия, тракийските българи активно участват: Възраждането, борбата за църковна независимост и просветно дело; националноосвободителните борби и най-вече Априлското и Илинденско-Преображенското въстание; Балканската война и последвалото разорение на тракийските българи.

Икономическото развитие на Тракия през 18-ти и особено 19-ти век създава благодатна почва за Възраждането, разцвет на българската национална култура и просвета. Съживява се историческата памет. Събужда се и споменът, че до падането под турско робство Източна Тракия е била един от културните центрове на Балканите. В Синаитовския манастир са постигали нравствено и духовно съвършенство български църковни дейци, сред които Евтимий Търновски, Теодосий Търновски... След признаването на българската екзархия (1870 г.) във всяко селище на Тракия се открива българско училище. Не е имало българско село без български учител и български свещеник. Наред с Екзархията просветното дело било подкрепяно и от български дружества с просветен характер. Екзарх Йосиф определя така своята мисия: „Навред в Македония и Тракия да имаме български училища, църкви, владци – една национална организация, от която нито един българин да не остане вън.” До Илинденско-Преображенското въстание, за учебната 1899-1900 г. Българската Екзархия ръководи дейността на 920 български училища с 1482 учители и 48 183 ученици. И забеле-

жете: Екзархията подпомага материално даровити деца на бедни родители да учат.

В Тракия се вдигат на въстание най-много градове и села през пролетта на 1876 година. С пролятата кръв най-вече на тракийци е събудена световната общественост и Русия ни освобождава. Населението на Тракия участва и в Руско-турската Освободителна война 1877-1878 г. С особен принос е Капитан Петко Войвода – голям тракиец, родопчанин, истински българин. Преображенското въстание – 1903 г. е не само един бунтовен опит за освобождението на останалите в робство в пределите на Османската империя тракийски българи и връщането им към майка България, но и категоричен, ясен знак, че населението в този район е преобладаващо българско.

В освободена България също не забравят за останалите в робство братя и сестри. Готови са да се борят за тяхното освобождение. В навечерието на Балканската война пратеник на френски вестник отбелязва: „Този народ чака да се бие, както се чака голям празник”. По време на войната българските войски са посрещани от населението, основно българско, като освободители. В Кешан стопанката на къща, където са настанени български войни не им позволява да се събуят в калните есенни дни: „Искам да стъпите на килима ми с вашите кални ботуши. Вие ни спасихте”.

Отношението на българите към турците в хода на войната напълно съответства на характера на българското обществено самосъзнание с приеждането на националната идентичност на другите, включително на довчерашия си поробител. Ето какво мислят за поведението на българските войски в Тракия: „Нашата

политика трябва да бъде да привлечем турците. Да им дадем да разберат още сега (в началото на войната – б.а.), че под нашата власт те ще бъдат покровителствани... Ние, макар да водим война с Турция, не гледаме на турския народ като на наш враг и доказателство за това са нашите отлични отношения с турците в България.” Доказателство за тези отношения и резултат от тях е и факта, че „в обозите на българската войска редом с нашите селяни имаше и турци (от Шумен и другаде)”.

Най-силният аргумент за българската идентичност на по-голямата част от населението в Източна и Западна Тракия, а така също и на една част в Мала Азия, е тяхното прогонване и избиране след Балканската война. Турската държава, турските власти извършват този геноцид по онова време само срещу българите. Бежанците при това разорение и техните потомци – до наши дни, са най-голямото доказателство за силата на българското обществено съзнание на тези хора. Има достатъчно исторически данни и краеведчески изследвания, които показват това.

През 1878 г. в Цариград е публикувана „Статистика на населението от 1873 г.”. Приведени са данни за населението на три вилаета – Одрински, Битолски и Солунски, които обхващат чрез регистъра на данъците мѝжкото население на една голяма част от европейската територия на Османската империя. Интересно е, че в този официален турски документ са разграничени българомохамеданите от турците и останалите мюсюлмани. И това е направено при съществуващата практика османските власти да разграничават населението на империята само по религиозен признак –

мюсюлмани и гяури. Отделянето на българите мохамедани и разграничението им от останалото мюсюлманско население, което се среща за пръв път в статистика в Османската империя като документ е пряко признание, че българите мохамедани не са турци. Какво показват данните в тази статистика? В Одрински вилает най-много са българите – 3 пъти повече от гърците и 3,5 пъти повече от мюсюлманите; в Битолски вилает българите имат числено превъзходство – 3,7 пъти над мюсюлманите и 10 пъти над гърците; във вилает Солун отново мюсюлманите са по-малко от българите 3 пъти, а гърците – близо 9 пъти и са приблизително колкото българите мохамедани. Пътьом само ще отбележа, че в документа не фигурират никакви македонци в Македония и Беломорието, няма никакви сърби – нито северни, нито южни в Македония... Полезно е съчетанието на знанията от историческата наука с резултатите от краеведчески изследвания, книги, спомени от и за тракийци. В тях паметта за миналото се съчетава със съвременната реалност по лични впечатления на тракийци в родните места на предците им – градове и села в Одринска Тракия, Беломорието и Мала Азия. В някакъв смисъл написаното от тях е едно допълнение, продължение на делото на Любомир Милетич. Ето какво изпитват те: „В нас живее Тракия на духа – като земя на предците ни, която поражда и мъка, и тъга, и гордост. Мъка и тъга, че предците ни не я видяха свободна. Гордост, че те отстояха на всички бури, не прекършиха воля и запазиха българският си корен... Въпреки страданията българският дух остава непреклонен... разорението не унищожи българския дух на прокудените. Направи ги по-издръжливи за градивни дела.”

Днешните тракийци ми-

слят и говорят за Тракия без граници, за премахване на омразата, за сближаване според девиза на Европейския съюз „Единни в многообразието.” Мечтаят за „сближаване на балканските народи, за изграждане на доверие и добронамереност между нас... Да живеем със съседите си заедно в мир и уважение, ако щете – и в обич...” Ето я българската национална идентичност – наследена от дедите, съхранена и развита от съвременните тракийци. След преживяното край село Аврен, след голготата на Илиева нива и при Маджарово и след много, много незаличими тежки спомени. Сигурно и това има предвид Никола Инджов, когато говори за „тракийския свят на Европа”. Звучи много по-добре от „Тракия е част от Европа, от европейската цивилизация”, колкото и въпреки, че това е вярно. И много повече съответства на факта, че в Беломорието живеят и „хора с ислямско вероизповедание, с гръцко гражданство и с българско потекло...” Както е вярно и това, че добросъседството не е пречка и причина да се забравя преживяното. Проучванията, които правят потомците на тракийци ни дават достатъчно много познания и основания за размисли на тема: „Тракия в българската национална идентичност.” Колко много и колко различни българи – разделени и противопоставяни по най-различен повод и начин: екзархисти, патриархисти, българи мохамедани, огагаузени българи (те от своя страна: такива, които не знаят български език; ислямизирани, но говорят български език; други, които говорят български и турски език – по-възрастните – български, по-младите – турски), погърчени българи, българи от Мала Азия, преселени и настанени в Западна Тракия. Съдбата на българите в Мала Азия, Източна и Западна Тракия е жестоко драматична: погърчвани,

ислямизирани, прогонвани, избивани. Такъв е техният избор. По-точно нямали са избор. Мисля си, когато срещна турчин, грък (или който и да е от съседните на България страни) дали той е наистина турчин, грък... или не е българин, потомък на българи, които насила са ислямизирани, погърчени, или са били заставени да сторят това уж по свое желание, принудени от обстоятелствата, което си е също насилие, но под друга форма. Такава постановка на въпроса е удар на бумеранга, който се завръща към потомците на тези, които са го хвърлили.

А каква е съдбата ни днес, на потомците на тези, които въпреки всичко са останали българи – в условията на последствията от погърчване, ислямизиране, прогонване, избиване. Все едно, че нищо не се е случило. Ето какво пише в спомените на един от потомците на разорените българи: „Световната общественост знае за „възродителния” процес в България от 80-те години на миналия век, не се знае нищо или знае малко за издевателствата над стотици хиляди българи от началото на XX век – за убийствата и мъченията над мъже и жени, деца и старци, насилствено прогонени от родните им огнища през 1903, 1913, 1914, 1920 – 1924 г. с една единствена цел – обезбългаряване на земи, векове обитавани от българи. Не знае нищо или знае малко за техните нерадостни и злочастни бежански съдби. А издевателствата над това мирно тракийско население са извършвани както от турските, така и от гръцките власти.”

И само тракийци и книги от тях и за тях пазят спомена, прогонват забравата. Това е необходимо, но не е достатъчно, за да не се загуби българското семе...

Откъс от доклад пред конференцията на ТНИ „Тракия и българската идентичност“

ЛЮБОМИР ШОПОВ

Ръководител на групата за обезщетенията към СТДБ

-Г-н Шопов, някои наследници на бежанците питат дали е възможно да си търсят имуществените права за имотите, останали в Турция, чрез турските съдилища?

-Това е становището на самата турска държава. В Турция е гласуван закон, според който българите, потомци на тракийските бежанци, имат право да търсят своите права в турските съдилища. Но аз бих казал, че това е абсолютно аморално през 21 век, защото това означава да убият родителите ти, да те прогонят и след 100 години твоят внук или правнук да има право да си търси имуществото в съд. Това е абсолютно неправомерно. Всъщност, въпрос на личен избор е кой как да търси правата си. Но имам опасението, че турската страна може да реши положително няколко случая и максимално да затрудни решаването на последващите. По такъв начин ще демонстрира пред международната общност законова готовност да решава конкретни казуси, а в действителност ще разполага с неограничена възможност да разтакава по избор решенията по един или друг случай, като ги блокира с юридически похвати. Да не забравяме, че подобен метод Турция прилагаше в продължение на десетилетия при изпълнение на изселническите спогодби между двете страни. Малко хора могат да си позволят финансовите и морални разходи, с които неминуемо е съпроводен всеки съдебен иск на български гражданин в Турция.

-Дори да оставим настрана моралната страна на въпроса, има нещо друго. Твърде малко от наследниците на бежанците всъщност разполагат с всички необходими турски документи за имотите си. Все пак те са били преследвани, убивани и не им е било до това да съберат всичките си документи. Та те са спасявали живота си...

-Турските съдилища наистина изискват оригинални турски документи. Ако обаче постигнем междудържавно споразумение ще настояваме да се признават и онези документи, които са получени в България. Голяма част от потомците на бежанците действително не разполагат с оригиналните турски документи. Те са били поставени в ситуация, когато е трябвало да спасяват живота си и никой не е имал възможност да издирва необходимите му документи. Те са бягали, гонени и изтребвани от башибозука и от турската армия. В рамките на двадесетина часа е трябвало кой както може да пресече границата и да се добере до България. Ако ние

възприемем подхода обаче за междудържавно разрешаване на проблема, в което сме абсолютно убедени, тогава и тези, които са могли да докажат своята собственост в България пред комисии или различни служби, които са се занимавали с този въпрос непосредствено след прогонването на тракийци, ще разполагат с валидни документи. И тогава цялата тежест за решаване на проблема ще падне върху компетентните на държавни структури, на архиви, които са обработвани в България. А в това отношение е направено много. И в частност, разбира се, ще се разчита и на лични архиви, както и на оригинални турски документи, който разполага с такива. Това би ни дало възможност ние да настояваме Турция да предостави и своите архиви. Тъй като всичко, което е ставало през 1913 г., е плод на действие на турската държа-

да са още по-добри, но те позволяват да се погледне по-прагматично, да се стигне до някакво споразумение за начало на разговори на експертно ниво и да започне да се говори по същество за компенсациите на българските граждани. Разговорите по този въпрос биха дали и нов импулс за българо-турските отношения. Тъй като реално Турция решава по същество всички въпроси, които поставя пред България. А не решава единствения въпрос, който трябва да реши и който е точно този за компенсациите. Ние нямаме други проблеми с Турция. Впрочем, ако се върнем назад към миналото ще видим, че през втората половина на 1913 г. до избухването на Втората световна война смесена българо-турска комисия уточнява взаимните претенции в 15 км. зона от двете страни на границата, т.е. можем да преговаряме и в

Проучваме турските закони за имотите

много по широк аспект.

-Сред наследниците на тракийските бежанци се говори, че в Турция законите имат 100 г давност и ако изпуснем този срок, правото на притежаване на имуществото се губи. С други думи претенциите ни дори пред съдилищата ще се окажат неуспешни. Дали наистина турската страна не протака съзнателно, за да минат тези 100 г и автоматично да загубим правото си? Нашата група в СТДБ по имуществените въпроси има ли ясна картина какво гласят турските закони?

-Ние сме се обърнали към компетентни партньори в Турция, които очакваме да направят юридически анализ на действащата законова база в Турция. И това ще стане в най-скоро време. От друга страна ако се върнем към Ангорския мирен договор, той е безсрочен. И дори характерът на собствеността в Турция да бъде сменен, това не означава, че не можем да решаваме тези въпроси в бъдеще. Дори и да има някаква промяна, след това пак може да се стъпи на някаква база и да се решава въпросът.

-Ако приемем, че само с помощта на политическо

решение могат да се решат имуществените въпроси, виждате ли някаква готовност в политиките да подкрепят и въобще да се занимават с тях?

- Това е въпрос на историческа памет и на политическа зрялост, на морал и на възможност да се ангажираш с проблемите на собствените си граждани. Който не се интересува от този проблем на практика загърбва историята, загърбва една национална кауза и историческата истина за прогонването на 260 000 души, както и за конфискацията на имуществото им. Ако човек не се отнася сериозно към това, той просто не е българин.

-В момента българският президент Росен Плевнелиев е на посещение в Анкара. Вярвате ли че той ще постави въпроса пред своя колега?

-Не мога да кажа. Това, което зависеше от нас, да бъде информират президента за позициите на Съюза на тракийските дружества, да бъде информиран за проблемите и начините за тяхното разрешаване, е направено. Имаше срещи, изпратихме му материали. Председателят на СТДБ е изложил нашите по-

зиции и пред председателя на НС Цеца Чачева и премиера Бойко Борисов.

Това, което зависеше от нас наистина е направено. Останалото зависи от политическата зрялост и готовността на президента и управляващите да се обърнат с лице към един въпрос, който така или иначе трябва да бъде решаван.

-А какви са следващите стъпки на комисията по имуществените въпроси към самия Съюз?

-Следващите стъпки са да изчакаме юридическия анализ на действащото турско законодателство и да направим съответно предложение как трябва да се действа в евентуална нова ситуация. Ако няма опасност Турция да въвежда някакъв закон или разпореждане на своите власти за 100 г давност на имуществените претенции, нещата остават както преди. Ако обаче има такава опасност ще работим интензивно да предложим как да избегнем или как да спрем евентуално едно такова действие. Бихме се обърнали и към международни институции за съдействие и помощ, тъй като това би било посегателство върху изконните права на десетки хиляди български

граждани.

-Не можем ли да се възползваме от преговорите на Турция за ЕС, за да поставяме своите условия?

- Не бих препоръчал подобен подход. Много европейски държави, при това големи икономики, сигурно калкулират рисковете от възможна мирна експанзия на Турция, която с евтина и дисциплинирана работна ръка и развиващо се с високо темпо стопанство да постигне това, което не можа да стори преди векове- турското влияние да се разлее по целия европейски континент. За нас на този етап е важна резолюцията на Европейския парламент, която ясно и категорично препоръчва да бъде решен въпросът за компенсациите. Сега е изключително важно всеки тракиец да се включи в подписката по този въпрос, да приобщи съседи, познати и приятели, защото тази кауза е национална и касае, броени месеци преди 100 годишнината от геноцида и депортацията на стотици хиляди мъченици, не само техните потомци, а целия български народ, който трябва да склони глава в знак на почит и преклонение пред страданията на нашите предци.

100 години от Балканската война

Въоръжението на българската армия

ПРОФ. Д-Р ТОДОР ПЕТРОВ

На 17/30 септември 1912 г. България обявява всеобща мобилизация за предстоящата война с Османската империя. През следващите дни на сборните пунктове се стичат хиляди българи от всички краища на страната. Пристигат и доброволци от чужбина. След завършването на мобилизацията числеността на българската армия достига 599 879 войника и подофицери, 6757 офицери и 786 чиновника или общо 607 422 души, включени в 358 пехотни дружини, 262 артилерийски батареи и 48 кавалерийски ескадрона.

В същото време българската армия разполага с 334 323 пушки и карабини от системите „Манлихер“, „Бердана №2“ и „Крнка“, заедно с над 200 милиона патрони за тях, 248 тежки картечници, в това число и „Максим“ и „Нобел“, 1508 револвера „Смит и Уесън“, 4 450 пистолета „Парабелум“ и 19 837 саби. Като цяло обаче осигурените около 700 патрони на пушка или карабина са крайно недостатъчно, а налично оръжие има единствено за личния състав на действащата армия.

Същевременно на въоръжение в армията са и нас 1100 оръдия, от които 324 скорострелни полски/74-мм Д-23, „Шнайдер“, 150 мм Д-12 „Круп“ и др/ и 136 тежки оръдия. Боеприпасите за тях също са недостатъчно и вместо необходимите около 730 снаряда на оръдие са осигурени едва по 550.

За нуждите на армията са набавени също 21 аероплана, 2 балона и 2 прожектора. Все в навечерието на войната – след завършването на мобилизацията, българската армия разполага и с 46 686 ездитни, 47068 въпрегатни и 21109 товарни коня, 31549 вола, 13 319 конски и 14 746 волски каруци, както и с над 100 автомобили, в това число 48 пътнически, 36 товарни и 30 санитарни.

Започналият още в края на XIX в процес на модернизация на българската армия, обхващан всички сфери на войсковия живот, както и превъоръжаването ѝ с ново и модерно въоръжение и во-

енна техника, продължава с неотслабващи темпове и след приемането на Закона за въоръжените сили от 1903 г. Целта е не само обновяването на остарелите оръжейни образци чрез осъществяването на конструктивни и технологични промени, но преди всичко въвеждането в частите на армията на най-новите системи пехотно и артилерийско въоръжение и бойна техника.

Липсата на собствена военна индустрия не е пречка пред страната за успешното решаване на този въпрос. Нещо повече, в желанието си за по-скорошно справяне с проблема Министерството на войната с одобрението на правителството своевременно организира внос от най-известните и авангардни за времето си френски, германски, австро-унгарски, руски, белгийски и италиански оръжейни фирми.

Още пред 90-те години на XIX в превъоръжаването на нашата пехота с най-добрата по своите показатели австро-унгарска пушка система „Манлихер“ обр. 1888 и 1895 г. е завършено. Увеличаването на числения състав на армията, въз основа на закона от 1903 г. става причина за организирането на допълнителен внос на оръжие. Освен магазинните пушки „Манлихер“ се внасят и карабини от същата система за превъоръжаване на личния състав на артилерията, кавалерията и техническите родове войски; внася се и се произвежда в страната и нововъведеният през 1903 г бездимен барут. По такъв начин в навечерието на Балканската война 1912-

1913 г. армията разполага с 269709 пушки и 9256 карабини от тази система. Тъй като наличното количество модерно оръжие не е достатъчно за пълното насищане на армията с него, недостигът от около 50 000 пушки се компенсира частично от все още намиращите се на въоръжение във флота и пионерните дружини пушки „Бердана“ №2. По същото време около 13 000 войници от действащата армия са въоръжени дори с морално остарелите пушки „Крнка“. Това са сравнително по-второстепенни армейски подразделения, преди всичко допълващи тилните и етапните части. Но все пак наличието на пушки от остарялата оръжейна система е факт.

След като през 1903 г. на въоръжение е приет полуавтоматичния пистолет „Парабелум“, за кратко време с него е превъоръжен почти целия офицерски корпус. Пред 1908 г. е поставено началото на въоръжението на нашата армия и с тежките картечници „Максим“. Във връзка с предстоящия им внос още през 1906 г. се формират 39 картечни взводове – по един към пехотните 36 полка и към трите конни бригади, всеки от които през следващите години е въоръжен с четири до шест картечници.

Насищането на пехотата и кавалерията с новото оръжие продължава и през следващите години. Само през 1911г. за нуждите на двата рода войски са доставени още 99 тежки картечници, а към началото на първата Балканска война те вече разполагат с около 200 броя от скорострелното оръ-

жие. Всичко това неминуемо довежда до организационно-структурни промени в пехотните части. По такъв начин насищането на армията с тежки картечници става причина през 1912 г. картечните взводове към пехотните полкове да се развърнат в картечни роти.

В началото на XX в. бойната техника в българската артилерия е твърде изостанала в сравнение с новите артилерийски системи, въведени на въоръжение в армията на развитите европейски страни. Превъоръжаването на артилерията с нова артилерийска техника е на дневен ред, поради което сред висшите артилерийски офицери се повежда оживена дискусия кои точно оръдия са най-подходящи за въвеждане в артилерийските части. Спорът се разгаря между привържениците на двете основни скорострелни артилерийски системи, които по това време все повече се налагат в чуждите армии – германската и френската. В крайна сметка привържениците на френските скорострелни оръдия успяват да надделеят над своите опоненти – застъпниците на германските оръдия за ускорена стрелба.

Спори се и по въпроса за броя на оръдията, необходими за превъоръжаване на артилерията за мирно, а и за военно време. Въпреки споровете и изразените различни мнения накрая се стига до единодушие. Така превъоръжаването на тежката полска артилерия започва още през 1904 г., т.е. почти веднага след приемането на Закона за въоръжените сили. То започва с внос на 75 мм скорострелни полски оръдия „Шнайдер“, чиято скорострелност надвишава тази на обикновените оръдия от 18 до 40 пъти. Внасят се също 30 150 мм гаубици с ускорена стрелба от същата система за нуждите на крепостните батальони. Освен че са скорострелни внесените полски оръдия и гаубици са относително леки, имат значителна начална скорост и пробивна сила. Превъоръжаването с новите оръдия продължава и през следващите 2 години едновременно с внасянето на бездимен барут за тях. До края

на 1906 г. всички батареи от планинската и полската артилерия са изцяло превъоръжени с новите френски оръдия.

Въпреки че през периода 1897-1904 г. основният доставчик на артилерийско оръжейна фирма „Круп“, преобладаващата част от доставените през 1897-1912 г. оръдия са производство на френската оръжейна фирма „ШНАЙДЕР Кане“. Към навечерието на балканските войни на въоръжение в артилерийските полкове са 306 броя 87-мм нескорострелни и 78 броя 75-мм нескорострелни полски оръдия, както и 54 броя 75 мм нескорострелни планински оръдия и 30 броя 120 мм нескорострелни полски гаубици. Отделно от тях на въоръжение са 324 броя 75 мм скорострелни полски и 92 броя 75 мм скорострелни планински оръдия, 36 броя 120мм скорострелни полски гаубици. По такъв начин към началото на Балканската война от 1912-1913 г. българската армия разполага с повече от 1100 оръдия, в това число полски и планински, част от

то използване на артилерията. Нещо повече, дори когато през 1910-1911 г. от Щаба на армията и Артилерийската инспекция е планиран вносът на около 200 оръдия с оглед на насищането на обсадния артилерийски парк с артилерийско въоръжение, проектът, отново поради икономически причини – липсата на кредити, не се реализира. Тъкмо поради недостига на оръдия за обсадния парк на крепостните ни батальони по-късно, вече в хода на подготовката на превземането на Одринската крепост, висшето ни командване за кратко изпитва известно колебание в достатъчната мощ на обсадната ни артилерия, което обаче е преодоляно бързо.

Едновременно с превъоръжаването, в навечерието на Балканската война 1912-1913 г. се осъществява и въоръжаването на българската войска с нови оръжия и бойна техника, тъй като в хода на нейното организационно преустройство отделните ѝ родове войски в се повече се развърщат. Например в инженерните войски през

които нескорострелни, останалите скорострелни.

Въпреки че след 1903 г. армията усилено се превъоръжава със скорострелни оръдия, до 1912 г. процесът все още не е осъществен докрай. Причините се крият не само в неоправданите икономии, осъществявани от отделните правителства, управлявали страната през този период, но и в следствие на недостатъчната яснота сред военните кръгове относно по-широко-

тези години успоредно със създаването на инженерната работилница се осъществява оборудването и попълването с нова материална част както на формираната организационно в техния състав и възникваща по това време военна авиация, той и по отношение на попълването с материална част на новосъздаденото автомобилно отделение.

Продължава в следващия брой

От този брой започваме нова рубрика, в която ще се опитаме да ви представим ръководителите на организираното тракийско движение у нас. Чрез техните съдби ще проследим, макар и накратко и етапите, през които е преминало самото движение. Въпреки че Капитан Петко Войвода не е бил председател на съюза на тракийци, започваме поредицата с него заради изключителната му роля и значение за тракийската организация.

ПРОФ. ИВАН ФИЛЧЕВ

■ Тази година СТДБ почете и паметника на героя в Киев

Младият и смел войвода обаче разбира, че само с мъст и храброст не може да се подобри робската орисия. Той с желание се отзовава на поканата на Гръцкия революционен комитет и отесента на 1864 г. постъпва във Военното училище в Атина. На следващата година по поръчение на същия комитет за 2,5 месеца обикаля Македония и проучва условията за въстание.

По време на Руско-турската освободителна война от 1877-1878 г. Капитан Петко Войвода заедно със своята дружина помага на руските войски. По-късно води и спечелва редица битки срещу редовни турски части и башибозук в районите на Дедеагач, Фере, Ортакой и Димотика, а също и в Чепеларе и Ахъчелебийско. Сражава се и громи и сенклеристките банди в Родопите. За проявления героизъм и заслуги в края на войната ген. Скобелев го отвежда в Петербург и го представя на руския император. Александър II го награждава с орден и имение

■ Делегация от СТДБ поднася венец пред паметника на Капитан Петко в Рим

През 1899 г. във Варна се създава Македано-одринско спомогателно дружество „Родопи“, с цел да подпомага изпаднали в беда стари поборници. Негов председател става Капитан Петко Войвода.

Преди две години бе открит и паметник в Киев, Украйна.

A woman in traditional Romanian folk costume, featuring a red headscarf with large red and pink flowers, a colorful embroidered vest, and a gold necklace.

В специалния поздравителен адрес до Калинка Згурова, подписан от председателя на СТДБ Красимир Премянов, се казва: "Разнесла славата ни по света, Вие с чест

Участниците отговаряха на въпроси за създаването на Балканския съюз, за участието на Македоно-одринското опълчение, на Българската авиация и на Българския черноморски флот в Балканската война, за подписването на Лондонския мирен договор и други въпроси за тези събития. Всеки отговор беше при-

A large group of students and teachers are gathered in a classroom. In the foreground, several students are seated at desks, looking towards the back of the room. A boy in a blue shirt is looking at a white paper. A girl with long brown hair is also looking in the same direction. In the background, a large group of students and a few adults are standing and watching. The room has wooden paneling and a window on the left.

Милка Димитрова, потомка на тракийски бежанци, сподели спомени от свои близки, преживели голямата човешка трагедия. Те са били принудени да напуснат Одринска Тракия, родното село Булгаркьой, намиращо се близо до линията Мидия – Енос, определена за граница между Османската империя и България. Разказът за извършените зверства

Всички участници във викторината „Сто години от Балканската война“ бяха наградени от директора на училището Митко Митев с грамоти и предметни награди.

Опростиха още 40 млрд. евро на Гърция

След повече от 12 часа дебати министрите на финансите на страните от еврозоната и представители на Международния валутен фонд постигнаха миналата седмица споразумение дългът на Гърция да бъде намален с 40 милиарда долара - до 124% от БВП на страната. Това ще стане до 2020 г. чрез поредица от стъпки, съобщиха световните агенции. Първоначалната цел бе дългът да бъде намален до 120% сто от БВП.

Прието беше да се отпусне дългоочакваният нов транш от финансовата помощ в раз-

мер на 43.7 милиарда евро. Председателят на Еврогрупата Жан Клод Юнкер съобщи, че след приключване на техническите процедури се предвижда Гърция да получи по-голямата част от парите на 13 декември. Оставащите приблизително 10 милиарда от сумата ще бъдат отпуснати на три части през първото тримесечие на 2013-а при условие, че гръцкото правителство стриктно спазва ангажиментите за икономии — предимно в данъчната сфера.

Средствата ще бъдат използвани за рекапитализация

на гръцки банки и ще даде на правителството възможност през декември да изплати заплати, пенсии и задължения към доставчици.

С цел да се намали брутният дълг на Гърция, министрите се договориха да намалят лихвата върху заеми, отпуснати на Атина. В допълнение към това Централната европейска банка ще върне на Гърция 11 милиарда евро, което е равно на печалбата на банката от изкупуване на гръцки държавни облигации на вторичния пазар.

Договорено бе и да бъде оказана помощ на Гърция да започне да изкупува обратно свои облигации от частни инвеститори при очаквана цена от 35% от номинала, предаде Ройтерс.

Според управителя на германската централна банка Йенс Вайдман, Гърция може да се надява на ново намаляване на дълга към страните от еврозоната след няколко години, ако междувременно изпълнява стриктно всички договорени реформи.

След края на преговорите управителят на Европейската централна банка Марио Драги заяви пред журналисти, че приветства решението, постигнато от финансовите министри на страните от еврозоната. „Това решение определено ще намали несигурността и ще засили доверието в Европа и в Гърция“, посочи той.

Еврокомисарят по въпросите на икономиката Оли Рен коментира, че „това е тест за

всички нас, на който ние не можем да си позволим да се провалим“.

„Тук не става дума само за пари. Това е обещание за по-добро бъдеще на гръците и на еврозона като цяло. Признавам, че това бяха изключително

трудни преговори“, каза той.

„Гърция отново излезе на пътя към поддържането на контролируем размер на дълга“, заяви и генералният директор на МВФ Кристин Лагард.

Дали ще кажем сбогом на Великобритания? С всяка изминала изтощителна седмица на икономическата криза този немислим някога за ЕС въпрос започва да звучи все по-реално, съобщава АП. Причината е, че трудните времена карат 17-те членки на ЕС от еврозоната да вървят към създаване на нещо като Съединени европейски щати, които да могат да решават какви да са разходите и какви да са данъците на всяка страна членка. Ако Великобритания някога е имала кошмар, това е точно този.

Британците не проявяват никакъв интерес към това да се доближат до останалата част от Европа, а за повечето британци е трудно да преглътнат дори сегашното положение. Истинският въпрос тези дни изглежда е дали Великобритания да се отдалечи постепенно или рязко да скъса със съюза.

Съществува вероятността след изборите през 2015 г. Великобритания - която е сред десетте (от общо 27) страни, които са извън еврозоната - да проведе референдум за излизане от ЕС. Но дори да не стигне до гласуване, страната вече започна да отслабва връзките си с Европа. Тази тенденция разтревожи Германия, която се надява да задържи Обединеното кралство в

Великобритания обмисля сбогуване

Евросъюза като важен икономически двигател.

„Моля жителите на прекрасния остров да помислят дали ще са много щастливи, ако останат сами на този свят“, каза в своя реч германската канцелерка Ангела Меркел, преди да посети неотдавна британския министър-председател Дейвид Камерън в Лондон. Призивът й обаче нямаше особено въздействие отвъд Ламанша. Британският външен министър Уилям Хейг, който някога обикаляше Обединеното кралство с кампанията „Да спасим паунда“ и който е против еврозона, е убеден, че британците никога досега не са били по-скептично настроени към европейското единство.

„Общественото разочарование от ЕС във Великобритания никога не е било по-голямо“, заяви той миналия месец. „Хората мислят, че в много отношения ЕС е нещо, което им е било наложено от някого, а не нещо, за което те имат право на глас.“

Подобно недоверие е свързано и с тревогата какви ще са последиците от европейската дългова криза, и с гнева срещу Европейския съд по правата на човека - остро критикуван

• Дейвид Камерън

от британски политици, че разпореди на Великобритания да даде право на затворниците да гласуват на националните избори, че й попречи да депортира заподозрени в тероризъм в страни със съмнителна практика в областта на човешките права.

Още по-обезпокоителен за британците бе призивът на Меркел от по-миналата седмица, когато тя се объви за превръщане на Европейската комисия, която сега подготвя законопроекти и регулира конкуренцията, в „нещо като Европейско правителство“. Дори самият израз кара мнозина британски политици да скърпят със зъби, защото те от десетки години предупреждават, че над Европа е надвиснал призракт на свръхдържавата. Миналия месец Камерън

бе изправен пред сериозен бунт в собствената си партия, след като 81 от общо 303 конзервативни законодатели нарушиха заповедите му и гласуваха в подкрепа на референдум през 2015 г. за британското членство в ЕС. Очаква се в крайна сметка Камерън да отстъпи под натиска на собствената си партия и под заплахата от загуба на традиционни поддръжници, които в последно време

са ухажвани от Партия за независимост на Обединеното кралство (малка политическа формация, която се бори за излизане от ЕС), и някой ден да предложи Великобритания да гласува дали иска да остане в ЕС, за първи път от 1973 г. Опозиционната Лейбъристка партия твърди, че също ще подкрепи произвеждането на референдум, но едва след края на кризата в еврозоната.

Признаци за раздяла

Макар да няма ясно очертано разделение, вече има признаци, че пътищата на Великобритания и Евросъюза се раздалечат:

- Тъй като Великобритания не е приела еврозона, тя няма право на глас при взимането на решения, които засягат 17-членната еврозона. Струва си да се припомни, че само три от страните от ЕС - Великобритания, Дания и Швеция - не са обещали да използват еврозона. Така че един ден срещите на еврозоната може да се превърнат в срещи на почти целия ЕС без тези три страни.

- през март 25 страни членки подписаха Фискалния пакт, задължаващ ги по-строго да контролират националните си бюджети. Кои са двете страни, които не подписаха? Чехия и Великобритания.

- през октомври 11 страни членки решиха да продължат да работят за налагане на данък върху финансовите трансакции. Служители на ЕС предвиждат, че броят на тези, които ще последват примера им, ще нарасне до повече от 20 страни членки. Великобритания не е сред тях.

- следващата година ЕС ще работи за създаване на единен банков надзор в страните от еврозоната. Великобритания каза, че е притеснена от перспективата да се взимат решения, по които тя няма да има думата.

- Великобритания смята да иска за себе си изключения по 130 европейски споразумения за борбата с престъпността и съдебните производства, надявайки се вместо сама да избира как и кога да сътрудничи със своите съседи при правораздаването. Решението може да подкопае основите на европейската система за заповед за арест, която позволява полицията да минава свободно през границите на европейските държави, за да се улесни арестуването на бегълци, заподозрени в престъпление.

Турция не се отказва от ТЕЦ или АЕЦ край Резово

Турция не се е отказала да строи голям енергиен проект до Резово. Това стана ясно след среща на президента Росен Плевнелиев с турския му колега Абдулах Гюл в Анкара, където държавният ни глава беше на официална двудневна визита.

След разговор с премиера Реджеп Ердоган не е станало ясно дали до Резово ще строят ТЕЦ, или АЕЦ. Според Плевне-

лиев ще е ТЕЦ, за който има инвестиционни намерения от частник. Опасното за екологията и туризма било, че ще се строи и пристанище за украински въглища.

Ще строи ли Турция ТЕЦ или АЕЦ край град Инеада, близо до границата ни? Това бе основният въпрос, който българските журналисти зададоха и на пресконференцията на

държавните глави.

„Турция в известна степен е енергийно зависима страна. Затова обсъждаме няколко сериозни проекта в енергетиката“, отговори Гюл, като така и не потвърди, но и не отрече инициативата за строеж на атомна централа на Черно море близо до Резово. Строителство в Инеада е на дневен ред, потвърди и Росен Плевнелиев, и

добави: „Затова очакваме повече информация и решение за проекта.“ България ще настоява да участва в изработката на ОВОС за строителството на централата. Абдулах Гюл обеща, че във всеки един проект Турция ще се съобразява с европейските екостандарти.

Само седмица по-рано обаче нещата изглеждаха по-коренно различен начин. Турция

се отказва да строи и топлоелектрическа централа в град Инеада в граничещия с България окръг Къркларели, след като по-рано се отказа и от планове за строеж на трета турска атомна електрическа централа в района, събщи БНР, цитирайки турски източници.

На заседание на бюджетната комисия на парламента в присъствието на министъра на

околната среда и градоустройството след направените разисквания проектът бил отхвърлен като несъстоятелен.

Село Бегендик в околията на Инеада, в което фирмата възнамерява да строи топлоцентрала, се намира срещу българското гранично село Резово, чийто жители също се присъединиха към протестите срещу плановете за ТЕЦ.

ЛИАНА ДАСКАЛОВА,
ЛЮБОВ В ТРАКИЯ

Оранжева рокля, кафяви ръце – момиче ярко като зряла круша! Чудна девойка с чудно лице, с гривести къдри, гълъбова гуша.

Тя се провира между лози като гореща южна мелодия, дългите разпилени коси се полюшват в ритъма хороваден.

Оранжева рокля, мургав овал, глас, който гука като гургулица. Някой дали е другаде видял освен в Тракия такава хубавица?

Затова по тракийското лудо ширине лудо налитаха вражески орди и крадяха на черни арабски коне тия девойки мургави, горди!

Затова в мойта Перушица и във Чирпан вадеха нож и гърмяха пишови кой да се хване за тънкия стан на девойка-изгорница с очи-отрови!

Не от виното идеше тази беда, ни от ракията, трижди проклета – трепеха се от пуста сева чернооките, буйни тракийски момчета.

Девойко, девойко с южно лице, с рокля оранжева като круша, ти вървиш тъй красиво – както свирец бавно тегли лъка и звуците слуша.

Ти вървиш бавно-бавно. Хубостта е от всичките шестия най-тържествена! А пък там на завоя между гъсти листа те очаква един момък под дивите кестени.

Ти ще минеш. Той с горестен жест ще те спре. Всяка вечер отколе той в мрака те чака. Усмивки му се – иначе ще умре. Още умират от любов във Тракия.

Софийското тракийско дружество организира представяне на книгата на Тодор Тодоров "Обезбългаряването на Одринска Тракия. Историческа ретроспекция, настояще и бъдеще-аспекти". Срещата с автора - тракиец, дългогодишен специалист по "Национална сигурност" ще се проведе на 10 декември 2012 г. от 17:30 ч. в Тракийския дом в София, ул."Ст.Караджа" №7.

ЦЕНТРАЛНИЯТ СЪВЕТ НА ПОЛИТИЧЕСКИ КЛУБ „ТРАКИЯ“ СВИКВА НАЦИОНАЛНА ОТЧЕТНО-ИЗБОРНА КОНФЕРЕНЦИЯ НА 16 ДЕКЕМВРИ ОТ 10 ЧАСА В СГРАДАТА НА СТДБ УЛ „СТ. КАРАДЖА“ 7А

Лиана Даскалова с юбилей

НИКОЛА ИНДЖОВ

С искрена признателност за забележителната й поезия, с възхита от личността й читатели и колеги спонтанно отбелязаха юбилейната годишнина на голямата

поетеса Лиана Даскалова. Бе празник без помпозни речи и извън помпозни литературни салони, дълбоко в себе си съвременниците премисляха многолетното творческо присъствие на Лиана Даскалова в българ-

ската литература. Пред нашия вестник поетесата сама сподели, че има родов корен и в Беломорска Тракия, че от там възлиза нейната особена чувствителност към свидното Отечество на деди и прадеди.

Сливналии почетоха една от основателките на женския хор

МИХАИЛ МИХАЙЛОВ

Ана Ванкова е една от основателките на женския хор при териториалното тракийско дружество „Лазар Маджаров“ в Сливен. Тя е потомствена тракийка по линията на нейния баща. Наскоро приятелите й от фолклорната групата организираха честването на едно паметно събитие - нейния 90-годишен юбилей. По този повод се състоя мило тържество, на което ръководството на дружеството в лицето на неговия председател Кирил Киряков поздрави Ана Ванкова с празника, а към неговото приветствие се присъединиха и другите членове на дружеството и на тракийския хор към него.

Виновниците за тържеството отворна с емоционална реч, в която призна, че се вълнува от злободневните събития, от възпитанието на младежта, от съвременното равнище на българската литература и култура. Ана Ванкова каза още, че често пише и публикува статии в различни издания за хората от третата

възраст и даже прочете някои от тях. Тя благодари на тракийци за организираното тържество, като заяви, че то я връща към живота.

Ана Ванкова е учителка по физика и математика, била е директор на СПТУ по текстил в Сливен, а по-късно и заместник-директор на текстилния техникум „Добри Желязков“ в града под Сините камъни. Има син и дъщеря, четирима внуци и трима правнучи. Занимавала се е години наред с обществена дейност в квартала, в тракийското дружество, в просветното дело и други области.

В Белащица отбелязаха юбилей на тракийка

Мария Стоилова Тарашанова, родена в село Цар Калоян, която живее в село Белащица от 1964 г., отпразнува 70 годишен юбилей. Тържеството бе в ресторант „Купола“ на същото село. Тази празнична нощ тя с подели с децата Стефчо и Еми, снахата Дани и внучите Марти и Стефчо. Рожденичката вдигна чаша за здраве и

добре дошли. Мичето, както в сички я наричат в Белащица, прие много поздравления - от своите близки, от съседите и приятели. Гостите бяха много и веселото настроение, песните и танците не стихаха до късно през нощта. Всичко бе в чест на Мичето – тя е жена, която знае какво иска и как да го постигне. У нея гори огън

и надежда, че утрешният ден ще бъде по-хубав от днешния. Мичето често повтаря, че добър човек е този, който дава на своя син последния лев, за да се съвземе и се завърне в дома, който го очаква с отворена врата. „С всеки ден от живота си съм давала по частица от себе си и не оставям нищо за мен“ – споделя Мичето.

АБОНАМЕНТ 2013 Г.

Абонаментът за новата 2013 г. все още може да бъде извършен в най-близкия клон на „Български пощи“, в редакцията на в. „Тракия“ и при отговорниците, определени във всяко дружество. Най-добрият начин обаче си остава абонирането вътре в дружествата, тъй като тогава по-голяма част от сумата остава в СТДБ.

И през новата 2013 г. цената на вестник „Тракия“ се запазва, като за година абонаментът е 9,60 лв, за половин година е 4,80 лв, а за тримесечие - 2,40 лв. Сумите не са големи и са по джоба на повечето тракийци.

Все още обаче има дружества, които не са посочили отговорниците, които да извършват абонамента по места. Това трябва да се направи в най-скоро време. Добре е да се обхванат и по-малките дружества по селата. Най-късно до 10 ДЕКЕМВРИ отговорниците трябва да изпратят до СТДБ списък с трите имена, адреса и срока, за който са се абонирали членовете на дружествата. Кочаните с квитанции, които са получили всички председатели на дружествата, са за вътрешна отчетност. Събраните суми трябва да бъдат изпратени до СТДБ, който ще се разплаща с „Български пощи“, които са се абонирали в „Български пощи“ не трябва да изпращат списъци до СТДБ.

Съвещание на Председателя на СТДБ с представители на тракийските дружества от Пловдивски регион

На 30 ноември се проведе съвещание на Председателя на СТДБ с представители на тракийските дружества от Пловдивски регион в тракийския дом в Пловдив. То бе ръководено от Нонка Матова – председател на ТД „Войвода Руси Славов“ и преми на при следния дневен ред: Текущи задачи, проблеми и перспективи за дейността на СТДБ; Предстоящи задачи пред ТНИ; Редакционната политика на в. „Тракия“; Абонамент за вестника през 2013 г.; Обсъждане на темата за тракийските имоти; Представяне на книгата „Трети отдел“, посветена на българо-турските отношения.

СТДБ бе представен от председателя си Красимир Премянов, н.с. д-р В. Стоянова - секретар на ТНИ, С. Ангелова-Главен редактор на в. „Тракия“, Л. Шопов – ръково-

дител на звеното за връщане на тракийските имоти и автор на книгата „Трети отдел“.

След като изслушаха експозетата на председателя на СТДБ, секретаря на ТНИ и главния редактор на в. „Тракия“, представителите тракийските дружества от Пловдивски регион поставиха актуални въпроси, отправиха критични бележки и препоръки към дейността на СТДБ, ТНИ и в. „Тракия“.

В изказването си Председателят на СТДБ призова да не се допускат конфликти на личностна основа, които рушат авторитета на организацията и акцентира на необходимостта спорещите страни да проявят здрав разум. Кр. Премянов подчерта, че тракийската организация трябва да функционира пълноценно като обществено патриотична структура.

Работна среща на Тракийския младежки съюз

По предложение на Тракийския младежки съюз и по решение на ЦР на СТДБ, в тракийския дом в София, се проведе работна среща на активистите на тракийското младежко движение от страната.

По време на срещата бяха обсъдени мерки за активизиране дейността на младежката организация и подготовката на национална конференция.

Председателят на СТДБ Кр. Премянов подчерта, че ТМС може да разчита на съдействие на ръководството, като акцентира на факта, че младежката структура трябва да има активен живот, да излезе от модела на културно-просветна дейност и да работи съгласно устава, който е формулирал същността й като обществено патриотична структура.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА СТДБ КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ СЕ СРЕЩНА С ПРЕЗИДЕНТА НА АБУ АНТОН КИССЕ

В понеделник, на 3 декември 2012 г., Председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов се срещна с Президента на Асоциацията на българите в Украйна Антон Киссе. Г-н Премянов поздрави г-н Киссе с избирането му за депутат в Украинската Рада

и изрази увереността си, че благотворното сътрудничество между Асоциацията на българите в Украйна и Съюза на тракийските дружества в България, което има вече петгодишна история, ще допринесе все така активно за укрепване на връзките между българите, живеещи на тери-

торията на двете държави. Историческа основа за това е както факта, че близо 90 процента от българите в Украйна са потомци на бежанци от Тракия от времето на турското робство, така и поради сродните цели на двете организации – съхраняването на българщината и утвърждаването

на православието, патриотизма и родолюбието като основни ценности, които трябва да бъдат предадени на идните поколения.

Бе изразена готовност и в бъдеще СТДБ и АБУ да си сътрудничат и за развитието и укрепването на българо-украинските отношения.

Честито!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Димитър Николов Антонов-с.Аврен	8.12.1950 г.
Михо Василев Михов-Хасково	14.12.1927 г.
Гарабед Ованес Хайрабедян-София	15.12.1931 г.
Величко Станиславов Пачилов-София	20.12.1930 г.
Стоян Матушев-Сливен	15.12
Анна Друмева-Сливен	17.12

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталоген
номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корубев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032/67 35 18; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STABGSGF

Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

Наследници на бежканици от Гърция още чакат

ВАЛЕНТИН ВЪЛЧЕВ

От много години Тодорка (Дора) Яновска и Недялка Кирякова мечтаят да посетят родните места на предците си – българи, изселници от гръцки селища в Беломорието, всъщност прогонени през 1926 година. От почти две години те се опитват да организират екскурзия по тия места чрез дружество „Тракия“, но все не успяват. Най-накрая Дора и Недялка запретват ръкави и тръгват да обикалят хората с подобна на тяхната съдба и само за петнадесетина дни успяват да организират група от 45 ямболци, копнеещи да стъпят в родните земи на своите деди и бащи, най-вече в Гюмюрджина (днес Комотини) и Кушланлий (Кслагани). На 17 септември, т.г. групата потегля с автобус благодарение на отзивчивостта на собственика на туроператорска фирма Кольо Манев.

Докато пътуват от Капитан Андреево през Ксанти, към заветното Кушланлий, пред очите на пътниците се редят исторически паметници, църкви, спретнати селища с дворове, пълни с нарове и маслинови дръвчета. Стоят и под сенките на чинара, където някога капитан Петко Войвода си е пиел кафето. В душите на всички, обаче, се таи един трепет от предстоящата среща с нещо много скъпо и близко – може би ще видят все още запазените къщи на своите родове? „Когато наближихме, стомахът ми се сви, разплаках се!“ – разказва Дора Яновска за това свое първо пътуване към семейните корени и родното огнище. Чувала е малко и малко знае за живота там и още по-малко за времето на прокудата – родителите ѝ не обичали да говорят за тези драматични и страшни събития. До гроб им тежали огорчението и покрусата да бъдат изгонени от родните си места и лишени от собствения си дом!

При пристигането на групата в Кушланлий Дора и Недялка слизат първи от автобуса и посрещат останалите с баница и пита, приготвени още в България, така както се посрещат гости в роден дом, но останал за винаги отвъд държавни граници, ограбен завинаги от войни, международни спогодби, недалновидни постъпки на алчни и безхаберни политици...

След края на Първата световна война България подписва Ньойския договор през 1919 г. и губи Струмишко и Западна Тракия. Договорът предвижда размяна на население от националните малцинства между Гърция и България. Още през 1922 г. е приет закон за уреждане статута на бежанците и финансови помощи за тях в България. През 1924 г. 2-те страни подписват

СПРАВЕДЛИВОСТ

Три гърнета със злато оставихме заровени в двора на къщата си в Кушланлий, разказвали бабата и дядото на Тодорка Яновска

Спогодбата Калфов - Политис, чрез която се осигуряват националните и културните права на българското малцинство в Гърция и на гръцкото малцинство в България. След тази дата българското население в Егейска Македония и Западна Тракия масово започва да се преселва в България, като това създава хуманитарна криза в страната.

На 19 септември 1924 година България и Гърция подписват протокола „Калфов - Политис“, като Обществото на народите одобрява спогодбата. Българското народно събрание бързо го ратифицира на 24 септември. Гръц-

■ С баница и питка посрещнаха гостите

кото правителство подписва главно след вълната от недоволство на европейската общественост след избиването на беззащитни българи в село Търлис, а също и за да получи желан заем в размер на 10 000 000 стерлинги с помощта на Обществото на народите. След получаването на външния заем гръцкият парламент не ратифицира спогодбата и на 3 февруари 1925 година отхвърля единодушно клаузите на протокола с аргумента, че той нарушавал суверенитета на страната, като предвиждал възможността представители на ОН да правят анкети и проучвания, да приемат оплаквания от българското малцинство, живеещо в независима и суверена гръцка държава, поради което той така и не влиза в действие.

През 1927 г. е подписана Спогодбата Моллов - Кафандарис, която урежда финансовите въпроси по ликвидиране на българските имоти в Гърция и на гръцките в България.

Тя е подписана от финансовите министри на двете страни - професор Владимир Моллов и Георгиос Кафанда-

рис. Документът урежда финансовите въпроси по ликвидиране на българските имоти в Гърция и на гръцките в България. Гърция се задължава да изплати 1 050 000 лв. на България. В резултат следва и размяна на население от двете страни. Около триста-четиристотин хиляди българи са преселени от гръцка Македония в България.

В Ямбол и околните села се настаняват много от тези изселени българи, а имена на улици в града като „Ксанти“ и „Бяло море“ в квартал „Аврен“ красноречиво говорят за корените на много от днешните жители там.

През 1928 г. правителството на Андрей Ляпчев пуска български държавен заем, а бежанците получават облигации, придружени с купони за изплащане на лихви. Емисията е гарантирана със средства, предоставени на България по кредит, договорен с посредничеството на Обществото на народите (организацията, предшественик на ООН). 2,4 млн. британски лири и 4,5 млн. долара са отпуснали британски, италиански, швейцарски, холандски и американски банки при лихва от 7% за срок от 40 години. Погасяването е гарантирано с част от бюджетните приходи, като акциза върху спирта, солта, содата, лимонадата и други. За усвояването на парите дори е създадена специална Дирекция за настаняване на бежанците, която работи до 1931 година. Главницата на бежанските облигации трябва да бъде изплатена до 1956 г., а България и Гърция се договарят да заделят всяка година от бюджете

тите си по една шестдесета от стойността на емисията. Но Гърция спира преводите още през 40-те години на миналия век, а през 1953-та (малко преди настъпването на падежа), у нас комунистическото правителство на Вълко Червенков прекратява всякакви плащания по заеми от „царско време“ и така бежанците остават с... празни ръце.

През 1964 г. е подписана нова спогодба – този път за уреждането на висящи финансови въпроси и развитие на икономическото сътрудничество между Народна република България и Кралство Гърция.

През 1997 г. пък е публикувано Постановление на Министерския съвет за някакви компенсаци на беломорските бежанци.

Въпреки усилията на българските правителства видими резултати няма.

Пак се връщаме към разказа на Дора Яновска: „Баба и дядо – Ставри и Катя Темелкови – са ми разказвали приживе, че ако са имали възможност да се върнат в родните си земи, ще познаят имотите си. Като се изселвали, заровили пред къщата три гърнета със злато и посипали мястото с пепел, с надеждата, че ще могат някой ден да си приберат имането... Умряха с отворени очи! Аз успях от там да взема шепа пръст, да я оставя на гроба им...“.

При пристигането си в България, в Ямбол, предците на Дора са приютени в хана на братя Салови. В документите на Държавен архив в Ямбол се намират няколко листа, свързани с тази фамилия. През 1937 г. братята решават да учредят ново търговско

сдружение и представят за това свидетелства за съдимост. От тези документи става ясно, че четиримата синове на Илия Салов и Велика Драшкова – Иван (р. 1892 г.), Димитър (р. 1895 г.), Костадин (р. 1910 г.) и Ангел (р. 1913 г.) – са се появили на бял свят в село Зърнево, Драмско.

През 1912 година, по време на войната, Зърнево е освободено от части на българската армия, но след Междусъюзническата война в 1913 година попада в Гърция. Според исторически сведения към 1918 година в Зърнево има 500 къщи - 447 български и 53 турски. След 1918 година половината от населението на селото се преселва в България - в Неврокоп и района, Пловдив, Пазарджик, Ямболско и други. Очевидно тогава и семейството на Илия Салов идва в Ямбол и с огромно съчувствие се отнася към съдбата на българи, преживяли трагедията на изселничеството – освен подслон в своя хан, те помагат на хората да намерят работа в тяхната тухларна и в последствие с парите, заработени при тях, да се сдобият с имоти в Ямбол...

Дора Яновска – и вероятно хиляди българи като нея – има над 50 листа документи, написани на гръцки и френски, удостоверяващи собственост на имоти в Кушланлий, където някога са живяли и са изселени от там поне 500 семейства. От Министерството на земеделието ѝ отговарят: ликвидация! Чиновниците – както винаги – не се интересуват от човешки съдби. Хората обаче, все още имат надежда за справедливо овъзмездяване, за справедливост...

■ Български къщи в Кушланлий